

Tal vid invigningen av Bajit

18 september 2016, 15 elul 5776

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke,
Representanter för svenska staten och Stockholms stad,
Excellencies,
Rabbanim,
Kära vänner från nära och fjärran,

Välkomna till Bajit, välkomna hem!

För närmare ett kvarts millenium sedan fick den tyske sigillgravören Aaron Isaac som förste jude tillåtelse att bosätta sig i Sverige. Aaron Isaac fick lov att bilda en församling och ett begravningsällskap, för mer än så var inte nödvändigt.

Under de nästan 250 år som därefter följt har den judiska gruppen i Sverige gått igenom många faser. Vi har tagit emot judar från många olika platser. En del har anslutit sig till oss och en del har lämnat oss. De judiska institutionerna här i Stockholm har utvecklats med det. Ett viktigt steg i det judiska Stockholms utveckling var när Församlingen lät bygga Stora synagogan vid Kungsträdgården inte långt härifrån. När synagogan invigdes år 1870 fanns det mycket att fira. Den judiska gruppen hade för första gången under sin sekellånga historia i staden fått en byggnad som gav ett tydligt avtryck i stadsbilden.

Samma år hade också de sista bestämmelserna i det så kallade Judereglementet upphävts, judar hade nu samma rättigheter som andra svenskar. Att Församlingen hade ett gott självförtroende visade sig inte minst i att man byggde en synagoga med plats för över 900 personer när Församlingen hade betydligt färre medlemmar än så.

En annan viktig milstolpe i det judiska Stockholm var grundandet av Hillelskolan och införskaffandet av Judiska Centret på Nybrogatan 19 här intill. På samma sätt som 1800-talets församlingsledare, såg de drivande i det projektet behovet av att satsa inför framtiden. En kort tid efter Förintelsens fador såg man behovet av att rusta kommande generation judar med judisk kunskap.

Sedan tidigt 60-tal har tusentals judiska ungdomar fått sin judiska utbildning, träffat vänner och livspartners i det kvarter där vi nu befinner oss. Inget av detta hade varit möjligt utan den tidens visionärer; Fritz Hollander, Joseph Ettlinger och Anna Rock. Vi är skyldiga er ett stort tack!

Kära vänner,

Vi befinner oss i en tid som på många sätt är ljus. Den judiska gruppen och den Judiska Församlingen i Stockholm är bland de mest livskraftiga i Europa och en självklar del av det omgivande samhället. Tecknen på detta är många; en fullbelagd skola och förskola, flera aktiva synagogor och utbildningsinstitutionen Paideia som snart startar Sveriges första judiska folkhögskola. Vi står dessutom inför en ny milstolpe i det judiska Stockholms historia; invigningen av Bajit – ett hus beläget mitt i hjärtat av Stockholm för judisk utbildning och kultur.

Namnet Bajit är mycket väl valt. Bajit är hebreiska för hus eller hem. Det är även den andra bokstaven i det hebreiska alfabetet.

En klassisk fråga i den judiska traditionen är varför den första Moseboken – Torans första bok – börjar med bokstaven Beit. Vore det inte mer logiskt om den började med Alef, alfabetets första bokstav? En förklaring lyder att genom att börja med den andra bokstaven i alfabetet erkänner vi att det har funnits något tidigare, något före oss. På samma sätt är det också med Bajit.

Kära vänner,

När vi står här idag skänker vi en tanke av tacksamhet åt alla de som lagt ner enorma mängder tid, energi och finansiella resurser så att vi kan stå här idag. Inte minst åt alla er som arbetat oförtrutet för att detta vackra hus skulle bli verklighet och till er som visat er generositet mot detta viktiga projekt. Ett enormt stort tack till er alla! Ett särskilt tack skulle jag idag vilja rikta till Lena Posner-Körösi, Gabriel Urwitz och Mikael Kamras. Utan era insatser hade detta projekt aldrig blivit av.

I judisk tradition har varje bokstav ett numeriskt värde. Bokstaven beit har värdet två vilket står för dualitet och pluralism. Något som jag tycker speglar detta hus på ett mycket bra sätt. Bajit kommer att vara ett hus för såväl utbildning som kultur. För religiösa och sekulära. För vardag och fest. För vuxna och för barn. Bajit ska vara ett hus för såväl icke-judar som judar. För som profeten Jesaja skriver: *Ki beiti beit tefila jikare lechol ha'amim*. För mitt hus – mitt bajit – ska vara ett bajit för alla folk.

Det är min förhoppning att detta hus ska bli till glädje och välsignelse för oss alla!

Så låt mig avsluta med att välkomna er alla hem – hem till Bajit.

Tack!